

Bir köpeğin üçüncü göz kapağında bazal hücreli kanser: Olgu sunumu

İrem ERGİN*, Gözde YÜCEL**, Gonca SÖNMEZ*, Oytun Okan ŞENEL*

Öz: Köpeklerde 3. göz kapağı bez tümörleri sık görülmez. Gözlenen tümörler genellikle malign karakterdedir ve en fazla görülen tümör tipi adenom ve adenokarsinomlardır. Ayrıca hemangiosarkom, mastositom, yassı hücreli kanser, hemangioma, fibrosarkom ve melanom ender de olsa görülen tümör tipleridir. Sağaltımda tümörün uzaklaştırılması esas olmakla birlikte, yayılma durumuna göre 3. göz kapağının uzaklaştırılması da gerekebilir. Bu olgu sunumunda, 1 haftadır sol gözde devam eden blefarospazm, ağrı ve epifora şikâyetleri ile getirilen 12 yaşlı, dişi bir Sibirya kurdu değerlendirildi. Klinik muayenede, sol gözde konjunktivanın hiperemik olduğu, 3. göz kapağının gözün üzerine kapandığı ve hastanın gözünü açmak istemediği dikkati çekti. Göz kapağının bulbus okuliye bakan yüzünde şiddetli folliküler konjunktivit olduğu, bölgede yaklaşık 2 mm çapında yüzeysel taşkın, gri-beyaz bir kitle bulunduğu görüldü. Üç hafta sonra genel anesteziye alınan hayvanda soldaki 3. göz kapağı dışarı doğru çevrildiğinde, göz kapağının serbest kenarından başlayan ve bulbus okuliye bakan yüzünün yarısından fazlasını kaplayan, bulunduğu yerden taşkın, multilobuler karakterde kırmızı-mor bir kitle belirlendi. Sağaltımda tümör sol 3. göz kapağı ile birlikte bölgeden uzaklaştırılarak histopatolojik inceleme için laboratuvara gönderildi. Postoperatif 1 hafta süresince hayvana lokal lomefloksasin ve suni gözyaşı verildi. Histopatolojik incelemede kitlenin bazal hücreli kanser olduğu sonucuna varıldı. Altı aylık takip sürecinde, bölgede tekrarlayan bir tümör veya çevre dokularda görünür bir metastazla karşılaşmadı. Daha önce köpeklerde 3. göz

kapağında bazal hücreli kanser gözlendiğinin bildirildiği bir çalışma bulunmamaktadır

Anahtar kelimeler: Köpek, 3. göz kapağı, bazal hücreli kanser

Basal cell carcinoma of the third eyelid in a dog: Case report

Abstract: Third eyelid tumors in the dog are uncommon and usually malignant. The most commonly seen tumor type is adenoma and adenocarcinoma. Also, hemangiosarcoma, mastocytoma, squamous cell carcinoma, hemangioma, fibrosarcoma and malignant melanoma were seen rarely. Although complete excision of the tumor is essential, according to the invasion, the third eyelid should be removed. In this report, a twelve year old, female, Siberian husky was brought to the clinic with complaints of blepharospasm, pain and epiphora in the left eye for 1 week. In clinic examination, conjunctival hyperemia, protrusion of the left third eyelid and reluctance to open its eyes were detected. Severe follicular conjunctivitis and an approximately 2 mm diameter solid, greyish-white mass was seen on the bulbar surface of the eyelid. Three weeks later, under general anesthesia, when the third eyelid was everted, a purple-reddish multilobulated mass extending from the edge of the eyelid and covering more than half of its bulbus oculi surface. The tumor was removed with the left third eyelid and then referred to the laboratory. Local levofloxacin and artificial tear drops were administered for postoperative 1

* Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, 06110, Dışkapı, Ankara

** Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 06110, Dışkapı, Ankara

week. On histological examination, basal cell carcinoma was decided. At the 6 month follow up, there was no evidence of recurrence of the mass at the area and metastasis on the surrounding tissues. To the author knowledge, this is the first case report of a basal cell carcinoma in the third eyelid gland in the dog.

Keywords: Dog, third eyelid, basal cell carcinoma

Giriş

Köpek ve kedilerde üçüncü göz kapağı, gözün medial kantusunda konjunktivanın modifiye olarak katlanmasıyla oluşmuş bir yapıdır. Bu yapı, gözü mekanik olarak koruması ve yapısında bulunan bez ile gözyaşı üretimini desteklemesi açısından oldukça önemli bir role sahiptir (5). Köpeklerde üçüncü göz kapağının yaygın görülen hastalıkları kıkırdak deformasyonu, inflamasyon, bez hiperplazisi, travma ve yabancı cisimlerdir. Primer ve sekonder olarak şekillenen tümörler ise bu türde oldukça nadir görülür (5,11). Melanom, adenom, adenokarsinom, yassı hücreli kanser, mast hücre tümörü, papillom, hemangiom, angiokeratoma, lenfoma ve lenfosarkom 3. göz kapağının rapor edilen tümör tipleridir (10). Bazal hücreli kanser sıklıkla orta yaş ve üzeri köpeklerde, baş (özellikle kulaklar), boyun ve ekstremitelerde görülen, bazal hücrelerin malign olarak çoğalmasıyla ortaya çıkan bir tümördür (1). Bu kanser tipinin köpeklerde 3. göz kapağında şekillenmiş olduğunu gösterir bir çalışmayla karşılaşılmamıştır. Bu olgu sunumunda, Sibiry kurdu ırkı bir köpeğin 3. göz kapağında şekillenen bazal hücreli kanserin klinik ve histopatolojik değerlendirilmesi yapılmıştır.

Olgu Sunumu

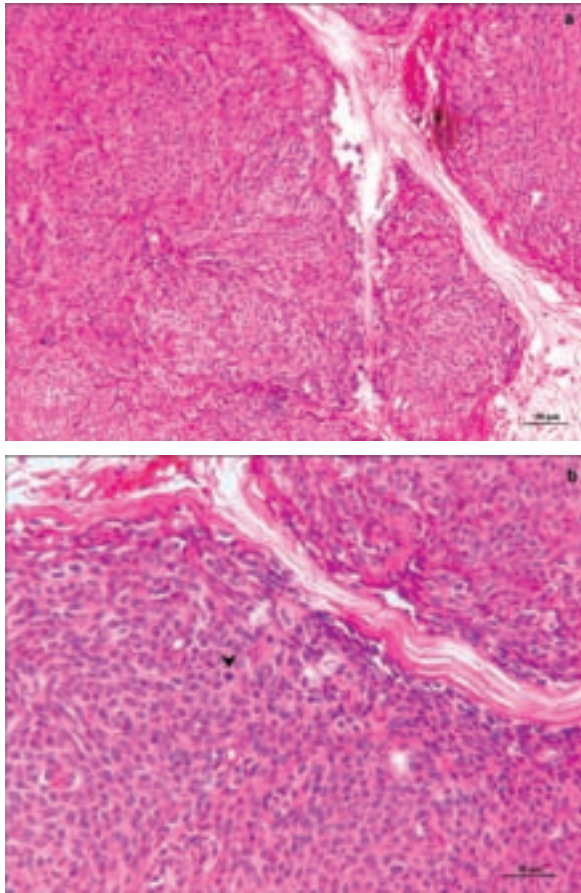
On iki yaşlı, kısırlaştırılmamış dişi, Sibiry kurdu ırkı köpek 1 haftadır sol gözde devam eden blefarospazm, ağrı ve epifora şikâyetleri ile Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Kliniği'ne getirildi. Klinik muayenede,

sol gözde konjunktivanın hiperemik olduğu, 3. göz kapağının gözün üzerine kapandığı ve hastanın gözünü açmak istemediği dikkati çekti. Lidokainli göz damlası (Alcaine %0.5, Alcon, İsviçre) ile lokal anestezi sağlanan gözde, 3. göz kapağının iç ve dış yüzü ayrıntılı olarak muayene edildi. Göz kapağının bulbus okuliye bakan yüzünde şiddetli folliküler konjunktivit, aynı zamanda yaklaşık 2 mm çapında yüzeyden taşkın, gri-beyaz bir kitle görüldü. Biyopsi için randevu verilen hasta, sahiplerinin gecikmesi sonucu 3 hafta sonra geldiğinde, bu kez 3. göz kapağının serbest kenarında kitlesel bir yapı dikkati çekti. Genel anesteziye alınan hayvanda genel anestezinin indüksiyonu 4 mg/kg intravenöz propofol (Pofol %1, Fresenius Kabi, Almanya), idamesi ise isoflurane (Isoflurane, Eczacıbaşı-Baxter, Türkiye) ile yapıldı. Üçüncü göz kapağının anestezi altında yapılan ayrıntılı muayenesinde, göz kapağının serbest kenarından başlayan ve bulbus okuliye bakan yüzünün yarısından fazlasını kaplayan, 0.5 x 2.5 x 1 cm boyutlarında, bulunduğu yerden taşkın, multilobuler karakterde kırmızı-mor bir kitle belirlendi (Şekil 1). Cerrahi girişimle tek başına uzaklaştırılmayacağına karar verilen kitle, 3. göz kapağı ile birlikte bölgeden uzaklaştırılarak histopatolojik inceleme yapılmasına karar verildi. Postoperatif dönemde hayvana 1 hafta süreyle lokal lomefloksasin (Okacin, 2x1, Novartis, İsviçre) ve suni gözyaşı damla (Tears Naturale, 5x1, Alcon, İngiltere) verildi.

Şekil 1. Üçüncü göz kapağında bazal hücreli kanserin klinik görünümü.

Figure 1. Appearance of the basal cell carcinoma of the third eyelid.

Şekil 2. Bazal hücreli kanserin mikroskopik görünümünde polikromatik çekirdekli ve dar stoplazmalı bazal hücreler (a), tümör hücrelerinde görülen mitotik figür (b) (H&E).

Figure 2. In microscopic appearance of basal cell cancer, basal cells with polychromatic nuclei and narrow cytoplasm (a), mitotic figures in tumor cells (b) (H&E).

Histopatolojik inceleme için laboratuvara gönderilen doku örnekleri burada %10'luk nötral formalin solüsyonunda tespit edildi. Dokular 3-4 mm kalınlığında küçültülerek bir gece çeşme suyunda yıkandı. Daha sonra, doku takip cihazında dereceli alkoller, ksilol ve parafin serilerinden geçirilerek parafinde bloklandı. Bloklardan 4-5 mikron kalınlığında kesitler alınıp Hemotoksilen-Eosin (Hx&E) ile boyandı. Hazırlanan preparatlar ışık mikroskopunda incelendiğinde, çok katlı yassı epitelin altında solid alanlar halinde etrafı ince bir bağ dokusu ile çevrili, oval, polikromatik çekirdekli ve dar sitoplazmalı, pleomorfizm

gösteren anaplazik bazal hücrelere rastlandı (Şekil 2a). Tümör hücrelerinin bazılarında mitotik figürler dikkati çekti (Şekil 2b). Histopatolojik incelemenin ardından kitlenin bazal hücreli kanser olduğu sonucuna varıldı.

Postoperatif 6 aydır takip edilen hayvanda göz veya çevresinde görünür bir metastazla karşılaşmadı. Üçüncü göz kapağı uzaklaştırıldığı için hayvanın düzenli olarak gözyaşı miktarı ölçülmekte, suni gözyaşı kullanımını halen devam ettirmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Üçüncü göz kapağı, göz yaşı bezi, T şeklinde hyalin kıkırdak, lenfoid ve konjunktif dokusu ile, gözün vasküler olarak zengin ve immunolojik açıdan en aktif yapılarından biridir (5). Bu durum, yassı hücreli kanser, hemangiosarkom gibi malign karakterdeki tümörlerin agresif olarak büyümesine ve çevre dokulara metastazına neden olur. Üçüncü göz kapağında nadir görülen, ancak malign karakterde pek çok tümör tanımlanmıştır. Köpeklerde tanımlanmış bir çalışması bulunmayan bazal hücreli kanserin bir atın 3. göz kapağında tespit edildiği bir çalışma vardır (3).

Bazal hücreli kanser derinin yavaş gelişen, nadir olarak metastaz yapan, malign karakterde bir epitelyal tümördür. Köpeklerde kedilerden daha az görülen bu tümör, bulunduğu bölgede lokal olarak kalır ve ender olarak metastaz yapar (1). Bu tümörün gelişimi halen araştırma konusudur. Bazı araştırmacılara göre konjunktiva ve mukozal yüzeylerde primer bazal hücre kanseri oluşamaz. Çünkü bu tümör pilosebaseöz yapıların bazal hücrelerinden gelişir ve bu nedenle adneksal yapılardan yoksun mukozal yüzeyler primer bazal hücre karsinomlarının oluşma yeri olamaz. Bazı araştırmacılara göre ise epidermin derin tabakalarında bulunan germ hücreleri çevresel faktörlerin de etkisiyle aktive olarak kanser şekillendirir (4). Bu olguda, histopatolojik inceleme sonucu tümör hücrelerinin orijininin konjunktivanın çok katlı yassı epitel hücrelerinin altında bulunan bazal hücreler olduğu belirlendi. Bu sonuç ikinci grup araştırmacıların görüşleriyle örtüşür niteliktedir.

Üçüncü göz kapağı bezi, gözyaşı salgısının yaklaşık %30'unu sağlar. Bu nedenle mecbur kalınmadıkça uzaklaştırılması önerilmez (2,5). Ancak göz kapağının agresif ve kötü huylu tümörleri olarak bilinen hemangiosarkom (7) ve adenokarsinomlarda (11) kapağın kıkırdak ve bez yapısıyla birlikte tamamının uzaklaştırılması önerilir. Tümörün küçük, sınırlı olduğu ve derin dokulara invazyonunun olmadığı düşünülen plazmasitom (8) ve lenfoma (6) olgularında 3. göz kapağına ve beze zarar vermeden tümör rezeksiyonu yapıldıktan sonra nüksün görülmediği bildirilmiştir. Bu olguda bazal hücreli kanser 3. göz kapağını büyük oranda kapladığı için, kıkırdağın tamamı bez dokusuyla birlikte uzaklaştırıldı. Sonrasındaki takip sürecinde herhangi bir komplikasyonla karşılaşılması memnuniyet vericidir.

Sağaltımda 3. göz kapağı uzaklaştırılan kedi ve köpeklerde gözyaşı salgısının azaldığı ve bu durumun ileride keratokonjunktivitis sikka'ya (KCS) neden olabileceği bilinmektedir (2,5). Son yıllarda yapılan bazı çalışmalar ise gözyaşı salgısını azaltmaya bile yapısında belirgin değişikliklerin olduğunu ortaya koymaktadır (9). Üçüncü göz kapağının tamamının uzaklaştırıldığı bu olguda, sağaltım sonrası gözyaşı salgısını desteklemek ve KCS'yi önlemek için hastaya düzenli olarak suni gözyaşı kullanımı önerildi.

Bu olgu ile 3. göz kapağındaki bazal hücreli kanser başarılı bir şekilde sağaltıldı ve uzun dönem takibinde komplikasyonla karşılaşılması memnuniyet verici bulundu.

Teşekkür

Yazarlar olarak olgunun histopatolojik değerlendirmesinde yardımlarını esirgemeyen Patoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Sayın Prof. Dr. Ayhan ÖZKUL'a teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

- Aiello SE, Mays A (1998):** *Tumors of the skin and soft tissues*. In: The Merck Veterinary Manual, Merck&Co, USA.
- Aquino SM (2007):** *Management of eyelid neoplasms in the dog and cat*. Clinical Techniques in Small Animal Practice, 22: 46-54.

3. Baril C (1973): *Basal cell tumour of third eyelid in a horse*. Canadian Veterinary Journal, 14 (3): 66-67.

4. Cable MM, Lyon DB, Rupani M, Matta CS, Hidayat AA (2000): *Primary basal cell carcinoma of the conjunctival with intraocular invasion*. Archives of Ophthalmology, 118 (9): 1296-1298.

5. Gelatt KN, Peiffer RL, Erickson JL (1975): *Evaluation of tear formation in the dog using a modification of Schirmer tear test*. Journal of the American Veterinary Medical Association, 166 (4): 368-370.

6. Hong IH, Bae SH, Lee SG, Park JK, Ji AR, Ki MR, Han SY, Lee EM, Kim AY, You SY, Kim TH, Jeong KS (2011): *Mucosa-associated lymphoid tissue lymphoma of the third eyelid conjunctiva in a dog*. Veterinary Ophthalmology, 14 (1): 61-65.

7. Liapis IK, Genovese L (2004): *Hemangiosarcoma of the third eyelid in a dog*. Veterinary Ophthalmology, 7 (4): 279-282.

8. Perlmann E, Dagli MLZ, Martins MC, Siqueira SCC, Barros PSM (2009): *Extramedullary plasmacytoma of the third eyelid gland in a dog*. Veterinary Ophthalmology, 12 (2): 102-105.

9. Saito A, Izumisawa Y, Yamashita K, Kotani T (2001): *The effect of third eyelid gland removal on the ocular surface of dogs*. Veterinary Ophthalmology, 4, 13-18.

10. Ward DA (1999): *Diseases and surgery of the canine nictitating membrane*. In: KN Gelatt (Ed), Veterinary Ophthalmology, Lippincott Williams&Wilkins, Pennsylvania.

11. Wilcock B, Peiffer RL Jr (1988): *Adenocarcinoma of the third eyelid in seven dogs*. Journal of the American Veterinary Medical Association, 193: 1549-1550.

Geliş Tarihi: 30.10.2014/Kabul Tarihi:27.04.2015

Yazışma Adresi:

Yrd. Doç. Dr. Oytun Okan ŞENEL
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Cerrahi Anabilim Dalı
06110 Dışkapı / ANKARA
e-posta:osenel@veterinary.ankara.edu.tr